

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z odwołania K. M.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 czerwca 2024 r.,

- 1. odrzuca wniosek o zabezpieczenie poprzez wstrzymanie skuteczności zaskarżonej uchwały;**
- 2. oddala wniosek o zawieszenie postępowania;**
- 3. oddala wniosek o przekazanie odwołania do innej Izby Sądu Najwyższego;**
- 4. odrzuca odwołanie K. M.**

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej także: „KRS” lub „Rada”) uchwałą [...] (dalej także: „Uchwała”), na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2021, poz. 269 ze zm., dalej: „u.KRS”), postanowiła przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie K. M. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego [...].

Na jedno wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w [...], zgłosiła się K. M. – sędzia [...]

Zaskarżona uchwała poprzedzona została postępowaniem w Radzie. Celem przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu KRS, Przewodniczący Rady wyznaczył zespół członków KRS (dalej: „zespół”), zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b u.KRS.

Na posiedzeniu 5 stycznia 2024 r. zespół, po zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami i ich przeanalizowaniu, omówił szczegółowo kandydatury, odbył naradę i uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie.

Podczas głosowania członkowie zespołu oddali na K. M. 3 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i 1 głosie „wstrzymującym się”.

W wyniku powyższego głosowania, zespół przyjął stanowisko o rekomendowaniu Krajowej Radzie Sądownictwa K. M. na jedno wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w [...]. W uzasadnieniu stanowiska zespół wskazał, że za rekomendowaniem K. M. przemawiają w szczególności: treść oceny kwalifikacyjnej, wieloletnie i zróżnicowane doświadczenie zawodowe oraz jednogłośnie pozytywna opinia Kolegium [...].

Zaskarżona uchwała podjęta została podczas posiedzenia KRS 30 stycznia 2024 r.

Rada stwierdziła, że kandydatka spełnia wymagania ustawowe, określone w art. 63 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. 2023, poz. 217 ze zm., dalej: „p.u.s.p.”).

Na stronach 2-3 Uchwały przedstawiona została charakterystyka kandydatki, opisano jej wykształcenie, przebieg kariery zawodowej i indywidualne osiągnięcia.

Następnie Rada, podejmując Uchwałę, zaznaczyła, że kierowała się oceną kwalifikacyjną i doświadczeniem zawodowym.

O przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej K. M. zdecydował całokształt okoliczności sprawy, w szczególności wnioski płynące

z bardzo dobrej oceny jej pracy i kwalifikacji zawodowych oraz jej wieloletnie i zróżnicowane doświadczenie zawodowe, a także jednogłośnie pozytywna opinia Kolegium [...].

W ocenie Rady powyższe okoliczności spowodowały, że w trakcie posiedzenia KRS 30 stycznia 2024 r. na K. M. oddano 10 głosów „za”, 4 głosy „przeciw”, przy 1 głosie „wstrzymującym się” (oddano ogółem 15 głosów), zatem jej kandydatura uzyskała wymaganą bezwzględną większość głosów.

K. M. pismem datowanym na 14 marca 2024 r. wniosła odwołanie od Uchwały zaskarżając ją w całości. Zaskarżonej uchwale zarzuciła sprzeczność z prawem.

Odwołująca się wniosła o uchylenie Uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Krajową Radę Sądownictwa.

Ponadto odwołująca się wniosła o udzielenie zabezpieczenia przez wstrzymanie skuteczności Uchwały.

W uzasadnieniu odwołania wskazano, że „sprzeczność z prawem uchwały wynika z faktu, że ustawa z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa doprowadziła do skrócenia kadencji znaczącej części członków tego organu. Skrócenie kadencji dotknęło sędziów, którzy zasiadali w Krajowej Radzie Sądownictwa (zasiadali do dnia wejścia w życie nowelizacji, następnie nowela „wygasła – skróciła ich kadencję”). Od wejścia w życie noweli oraz dokonania wyboru 15 nowych członków KRS organ ten jest obsadzony w sposób sprzeczny z prawem. Od tego czasu wybór nowych członków Rady jest sprzeczny z art. 187 ust 1 pkt 2) Konstytucji RP”. Podkreślono także, że „funkcjonowanie ww. Rady jest sprzeczne z prawem, zatem skutki działania KRS są oceniane jako nielegalne. Powyższe jest odnotowywane nie tylko przez sądy polskie ale też przez TSUE”.

Krajowa Rada Sądownictwa nie złożyła odpowiedzi na przedmiotowe odwołanie.

Dnia 10 kwietnia 2024 r. (data prezenty Sadu Najwyższego) odwołująca się złożyła wniosek o zawieszenie postępowania ewentualnie o przekazanie odwołania do Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44 ust. 1 zd. 1 u.KRS uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Mając na uwadze fakt, że do kompetencji Rady należy rozpatrywanie i ocena kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziów Sądu Najwyższego oraz stanowiskach sędziowskich w sądach powszechnych, sądach administracyjnych i sądach wojskowych, a także na stanowiskach asesorów sądowych w sądach administracyjnych (art. 3 ust. 1 pkt 1 u.KRS), uczestnik postępowania uprawniony jest do zaskarżenia uchwały dotyczącej przedstawienia lub odmowy przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, jeśli pozostaje ona w sprzeczności z prawem.

W świetle art. 33 ust. 1 u.KRS w sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 u.KRS do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, z wyłączeniem przepisu art. 87¹ ustanawiającego przymus adwokacko-radcowski w postępowaniu przed tym Sądem. Stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, wyznacza granice rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy zainicjowanej odwołaniem uczestnika postępowania. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, biorąc z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 2019 r., I NO 1/19).

W świetle art. 44 ust. 1 u.KRS w sprawach z odwołań od uchwał Rady dotyczących obsady stanowisk sędziowskich kognicja Sądu Najwyższego obejmuje wyłącznie badanie czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. W szczególności Sąd Najwyższy bada, czy Rada przestrzegała w danym postępowaniu jednolitych kryteriów oceny kandydata i procedur postępowania

związanych z oceną kandydatury. *A contrario* oznacza to, że Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kandydata na sędziego, ani jego kontrkandydatów. *A fortiori* Sąd Najwyższy nie może decydować o obsadzie stanowiska sędziowskiego (wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2014 r., III KRS 49/14).

Odnosząc się do wniesionego przez K. M. wniosku o udzielenie zabezpieczenia poprzez wstrzymanie skuteczności Uchwały przypomnieć należy, że zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z 16 października 2019 r., I NOZP 2/19, wniosek taki jest niedopuszczalny. W związku z tym, Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 1. sentencji.

Wnosząc o zawieszenie postępowania odwołująca się wskazała: „Sąd Najwyższy w 2024 r. w sprawie kilkunastu skarg od uchwał KRS wydał postanowienia o zawieszeniu postępowania. W mojej sprawie domagam się tożsamej decyzji”. Odwołująca się nie wskazała jednak sygnatur tych postanowień ani nie przedstawiła zawartej w ich uzasadnieniach argumentacji. Tym samym Sąd Najwyższy nie jest w stanie zrekonstruować podstawy prawnej wnioskowanego zawieszenia ani – tym bardziej – zasadności wniosku. Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 2. sentencji.

Odnosząc się zaś do wniosku o przekazanie odwołania do innej Izby Sądu Najwyższego wskazać należy, że zgodnie z art. 26 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 622) do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w przypadkach przewidzianych w przepisach szczególnych. Jednocześnie zauważyć należy, że odwołująca się nie wniosła o wyłączenie sędziów orzekających w przedmiotowej sprawie. W konsekwencji uznać należy, że brak jest podstaw prawnych do przekazania odwołania do innej Izby Sądu Najwyższego. Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 3. sentencji.

W niniejszej sprawie kluczowe jest odniesienie się do zagadnienia mającego istotne znaczenie dla możliwości merytorycznego rozpoznania wniesionego środka zaskarżenia, jakim jest odwołanie od uchwały KRS. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, mającą moc

zasady prawnej, pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania środka.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że K. M. w wywiedzionym odwołaniu w żadnym stopniu nie wykazała, że została pokrzywdzona zaskarżoną Uchwałą. Osią zaprezentowanej w odwołaniu argumentacji odwołująca się uczyniła bowiem wadliwość ukształtowania składu Krajowej Rady Sądownictwa. Odwołująca się stwierdza, że jej „kandydatura na stanowisko sędziego w sądzie okręgowym powinna podlegać ocenie przez wybraną w sposób legalny KRS, którą będą aprobować wszystkie środowiska prawnicze (tak uniwersyteckie jak też wszystkie korporacje zawodów prawniczych)” (s. 2 odwołania). Okoliczność ta w ocenie odwołującej się przemawia za tym, że posiada interes prawny w zaskarżeniu Uchwały. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, które można analogicznie zastosować w niniejszej sprawie – wskazuje się, że *gravamen* najogólniej można przyrównać do niezgodności orzeczenia ze zgłoszonym żądaniem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 1997 r., III CKN 152/97). Ma on zatem charakter indywidualny i związany jest z konkretnym stanem faktycznym. W niniejszej sprawie KRS uczyniła zadość żądaniu odwołującej się. W tym aspekcie przyjąć należy, że Uchwała jest zgodna z wnioskiem uczestniczki, a zatem nie doszło do jej pokrzywdzenia.

Wskazać należy, że Krajowa Rada Sądownictwa w sprawach dotyczących powołania na stanowisko sędziego nie działa z urzędu. Niezbędna jest bowiem w tym zakresie aktywność kandydata na sędziego, który zgłasza się do udziału w konkursie, co wprost wynika z brzmienia art. 57 § 1 p.s.u.p. Taką aktywność przejawiała też odwołująca się, składając odpowiednie dokumenty inicjujące postępowanie.

W kontekście przedmiotowej sprawy należy ponadto zwrócić uwagę na okoliczność, że konkurs na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego w [...] ogłoszono w [...]. Kontestowany przez odwołującą się skład Krajowej Rady Sądownictwa został ukształtowany, jak zresztą wskazano w odwołaniu, na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (s. 1 odwołania).

Niezbędne jest również zaznaczenie, że procedura powołania Krajowej Rady Sądownictwa, a tym samym jej pozycja ustrojowa, była przedmiotem kontroli konstytucyjnej przeprowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny. W efekcie kontroli konstytucyjnej, przepisy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3), wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 25 marca 2019 r., K 12/18, uznane zostały za zgodne z art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 173 oraz z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP. W świetle zaś art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. W orzecznictwie zaznacza się, że „powszechnie obowiązująca moc orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego zobowiązuje wszystkie inne organy władzy publicznej, w tym również organy władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy), do przestrzegania i stosowania tych orzeczeń” (wyrok Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., III KRS 34/12).

Okoliczności sprawy, a w szczególności analiza wywiedzonego odwołania, pozwalają na stwierdzenie, że K. M. była świadoma tego w jakim konkursie bierze udział oraz tego, że w świetle 179 Konstytucji RP sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. Wniosek Rady przyjmuje postać uchwały podejmowanej po przeprowadzeniu postępowania konkursowego przed Krajową Radą Sądownictwa. Zastanawiające jest zatem, że na etapie zgłaszania swojej kandydatury odwołująca się nie artykułowała wątpliwości co do przebiegu procedury nominacyjnej, które ujawnione zostały dopiero po pozytywnym dla odwołującej się zakończeniu procedury konkursowej.

W konsekwencji przyjąć należy, że odwołująca się nie wykazała, że posiada *gravamen* we wniesieniu odwołania.

Po drugie w odwołaniu nie wskazano żadnych okoliczności, które mogłoby przemawiać za występowaniem w sprawie interesu publicznego wymagającego merytorycznego rozpoznania odwołania. W szczególności nie stanowi okoliczności uzasadniającej przyjęcie odwołania do rozpoznania wskazywana przez odwołującą się możliwość skorzystania przez uczestników postępowań z instytucji wniosku o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności

z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Przeciwnie, celem wskazanej instytucji jest wzmacnianie zaufania do władzy sądowniczej. Przyjmując punkt widzenia odwołującej się należałoby bowiem uznać, że funkcjonowanie w systemie prawnym instytucji mających zabezpieczyć prawo do sądu, również w aspekcie niezależności sądów i niezawisłości sędziów, narusza interes publiczny, co w realiach demokratycznego państwa prawnego jest wnioskiem wewnętrze sprzecznym. Realizacja ustawowych uprawnień uczestników postępowania nie może być zatem interpretowana jako podważanie zaufania do wymiaru sprawiedliwości.

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że dysponentem postępowania nominacyjnego jest odwołująca się, która ma szereg możliwości, aby nie objąć urzędu. Ostatecznie to K. M. decyduje, czy przyjmie akt powołania od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Podkreślić bowiem należy, że zgodnie z art. 55 § 1 p.u.s.p. sędzią sądu powszechnego jest osoba powołana na to stanowisko przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, która złożyła ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W sytuacji, gdy odwołująca się kwestionuje procedurę nominacyjną, do której sama się zgłosiła, może odmówić złożenia ślubowania, a tym samym zakończyć w ten sposób, wadliwe w jej ocenie, postępowanie konkursowe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie 2. sentencji.

[PG]

[ms]

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski